

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sâmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Quo vadis?

Evenimentele petrecute în ultimul timp mi-au dat dreptate, mai curînd decît credeam, că lipsa de activitate va produce o *dezorientare* detestabilă pe toată linia.

Cine urmărește cu atențiune dorințele manifestate de țărani noștri, va constata, că a mai sta în nepăsarea actuală, însemnează resemnarea în soarta ilotului, care nu mai cugetă, și nu mai poate face nimic neimboldit de alții.

Cu vorbe sforăitoare, și fără un plan determinat, nu ne mai este îngăduit a ne prezinta înaintea poporului conștient și dornic de progres. Ora supremă a sosit, trebuie dela vorbe să pornim la fapte!

Dacă nu ne-ar lipsi așa de multe, cercul de activitate va putea fi mai restrîns; dar cînd pe toate terenele culturale vedem lipsa activității, nu ne mai este permis a sta în așteptare. Nu se găsește oare niciunul, care să ia crucea pentru a fi urmat? Nu o va duce singur; nici nu vor constrînge pe vreun Chirineu oarecare ca să-î ducă crucea. Păstor harnic să fie, și turma îl va urma. Conducătorii activi lipsesc, din cauza egoismului și a materialismului dominant. Un simptom destul de detestabil, a nu lupta și pentru un ideal mai înalt! Oare numai pentru stomac

trăim pe acest pămînt? De unde ațiți *epicurei* în neamul nostru?

Avem și de-ai groși la pungă între *matadori* de astăzi, cari ar putea lupta, de aci încolo pentru *onoare*. Nu-î mișcă pe aceștia soarta unui popor tiner și deștept?

Dacă au ajuns la completă saturație, dece mai încercă lumea și nu declară cu sinceritate, că sînt preocupați numai și numai de *eul* lor, și că nu mai au timp și pentru afaceri cari nu le produc nimic lor personal?

Potemkinii noștri, cu ocaziunea vizitelor ce primesc, arată barăci împodobite cu ramuri verzi, neputînd arăta și construcții solide și permanente, cari să rămînă și după ce a trecut parada. Oare numai pentru expoziții este bun poporul nostru?

Străinii, toți cîți au avut ocaziune a-l vedea, au descoperit în acest popor *chipeș*, deștept și *ospitalier*, comori neprețuite, cari astăzi sînt încă neexploatate.

Avem un port, și o limbă, avem tradiții, datini, doine etc. atît de frumoase, încît numai meșterii ne lipsesc, cari să scoată în relief frumusețile înăscute și moștenite din moși-strămoși.

Dece să căscăm gura la tot ce este străin? Dece nu combatem luxul fără gust și costisitor? În privința aceasta domnișoara *Țăranu* își dă toată silința, prin ziare și prin conferințe, a-l combate. Singură însă este o

imposibilitate a duce lupta salutară, începută sub auspiciu destul de frumoase.

Dece nu căutăm a îndruma tineretul spre meserii și comerț? Sînt vreo cîțiva meseriași buni, pe cari încurajîndu-î, ar putea înființa ateliere, de rotărie, dulgherie, timplărie, sculptură în lemn etc. S'ar putea grupa ucenicii de aceiași meserie la cîteun patron, care astăzi ori nu întinde în afaceri mai mari, ori este nevoit a lucra cu brațe străine. *Ticvaniul-mare*, *Oravița* și *Berliște* ar fi comunele unde avem asemenea meseriași experimentați.

Cum rămîne chestia cooperativelor? Multe idei s'au ventilat numai în ziarul „Progresul“, dar tot la vorbe am rămas; nu am văzut însă pînă în prezent înregistrîndu-se și fapte. Pănăcînd vom aștepta? Cînd oare va sosi și momentul faptelor?

Ni-se duce terenul de sub picioare. Pe învățătorii i-am pierdut de tot; preoții inconștienți de menirea lor îi urmează din lăcomie. Pe cărarea apucată, aceste fețe bisericesti vor rămîne niște simpli figuranți nebăgați în seamă, cari vor aduce și bisericii cel mai mare rău, de care pentru moment ei nu-și dau seama.

Cînd astfel stau lucrurile, nu cred oare intelectualii noștri, cari au profesuni libere, că este datoria lor a ieși din toropeala, în care se găsesc, și că este timpul suprem a

FOILETON.

O întâmplare.

Moș Toader Medrea dcovremîncoaci vedea, că nu e bine la ei în casă. Nepoata Rucsanda slăbise reu, nu mai ridea, nu mai cînta cînd uda maghiaranul din fereastră, — dar era ziua și noaptea tristă, ofta adese și purta năframa legată subț barbă ca muerile cînd jelsec. Fecioru-so Gligor, tatăl Rucsandei, cu mamăsa Raveca, se arătau că nu văd nimic, ba se purtau uneori cu ea mai sundicoși decît cu o vitregă...

Bătrînul, dacă ar fi știut de unde vin aste, de dragul Rucsandei, poatecă ar fi îndrăznit să zică: faceți așa și așa... Ei vezi, dar bătrînul dacă e bătrîn să-l mai directici la vre-o ispravă...

Rucsanda avea șaptesprezece ani. Era o fetiță bălae, subțirică, avea ochii mari, adînci ca adîncul mării albastre, pelița străvezie și o mîndreț de păr. Cînd ședea dupamezile subț muceul din ogradă cu cusutura pe genunchi, pe bătrînul Toader îl cuprîndea o mîngăiere caldă și o duioșie... Să jori că era ea, leit bunică-sa... Și ochii bătrînului se umeziau. Ce i-ar mai lipsi Doamne, dacă ar trăi și ea, fie-ertata! Da ce-i era Rucsandei de aste... Era fericită, ușoară, sglobie ca un fluture de vară. Cînd se gîndia la Duminica aceea, în care s'a întîmplat să fie prinsă în horă lingă flăcăul Marin, simțea ca o furnicare dulce înlăuntru și o undă de căldură îi năruia

tot trupul. Se făcu așa cum obicinuese să facă flăcăii, că Marin o strînsese stăruitor de mîină și-i șopti încet, în ureche, atîta: Rucsando!

Acum Rucsanda naivă, tineră, aprinsă, gîndia că toată lumea-i a ei; se trezia rizînd ca de-o bucurie mare neașteptată. Acum avea un rost nespus de dulce așteptarea Duminicilor cu horile din luncă. Se gătia mai cu grijă, se punea nainte oglinzi — rost neobicinuit — și calea vieții îi zimbăia într-o lumină de fericire...

Acu părinții dacă s'apăruia, ei știu cum să-și căpătuiască o fată... Și cînd mai pui că părinții Rucsandei voiau să se înstăpîniască cu orice preț în comună, apoi își cauți un ginere deatîta treabă. I-au zis fetei atîta: tu te măriți. Și vorba a rămas vorbă.

Cînd te apuci de directicat o ispravă cu dobîndă, apoi nu e zăbavă. Și așa într-o Duminică sara, în casa lui moș Medrea, om îmbătrînit în gospodărie cînstită și cu rînd, s'au făcut învoelile, s'a pecetluit papirul de zestre pentru ginerele, care avea să intre la ei, Vasile Lupu, care vorbea ungurește, se purta în caput negru, părul îngrijit, mustața roșietică și tunsă, și aducea cînci livezi, inima pămîntului, pelîngă o coșgomitea minte de învîrtit afaceri berechet.

Voioși de isprava sindisită la voia lor, au închinat din beutură și vorbele curgeau șivoi.

Moș Medrea sta ghemuit la o parte, și dacă văzu că nu mai ajung cu vorba la ceva, ce îl rodea ca să înțelegă, a zăcînit și-i venia să nu mai creadă nimic din cîte auzise. Pe Rucsanda

în sara aceia întregă n'au întreat-o nimic, a stat toată vremea izbită într'un colț. Avea ochii stînși, nemișcați, fără viață, fața lucie ca de marmoră, nu zimbăia, nu vorbea. Cînd o văzu bătrînul atît de sfîrșită, inima lui i-a spus, că fata nu-l vrea una cu moartea. O clipă a fost totul: a simțit ca o învăluială de noduri multe tălăzuindu-se în pept, pe urmă s'a trezit vorbind: Prea lucrați cum nu se cade... eu zic că n'o să fie bine. Atîta a zis, și a dat năvală afară.

Nici după nuntă Rucsanda nu avea de gînd să se înfiripe. Slăbise tot mai mult și niște friguri, ușoare la început, au culcat-o în pat. Zăcea liniștită, tăcută, cu fața de marmoră, suptă; ear într-o zi de primăvară, cu soare, cu miros de pămînt desghetat, Rucsanda închise ochii pe veci. Lumina ochilor ei tineri s'a stîns pentru bucuriile vieții.

Au plîns-o cît se poate ai casei, dar a plîns-o cît nu se poate bătrînul Toader. Cînd au coborît-o cu funii în sinul pămîntului, a simțit ca și cum i-s'ar fi frînt ceva, acolo în pept. Rucsanda cea bălae, visul de mîndrie, nădejdea casei, copila alintată pe genunchii bunicului, s'a dus să se odihniască alături de bunicăsa, în tălenită de mult...

Acum ginerele Vasile Lupu, — ce-ar mai căuta pe aici? — se duse earăși la ai săi. Dar își cerea cu el partea ce i-se cuvenia de pe urma învoelilor cuprinse în papir. Nimeni nu putea să-l tăgăduiască dreptul, că pe dreptate cerea. A fost o sminteală ori întâmplare, dar pe Gligor îl înță-

veni în contact direct cu poporul, căci este ceva nemaivăzut și neuzit, să ai pentru cine, și să nu ai cu cine munci!

Trist, dar adevărat!

Cine nu urmează curentului, ori va fi luat de curent, ori va fi dat de curent la o parte. Nu-i permis, ca ce-i ieșiți din popor să se înstrăineze de dînsul. Mai bine să avem conducători mai puțini, dar harnici, decît mulți și leneși. *Unitatea în acțiune* se impune. Nu duce la bine *«Quot capita, tot sensus»*, deoarece: *unde nu este unire în conducere, acolo nu putem găsi progres.*

Ilie Boganu.

Sărbătorile băbești.

Cele mai multe sărbători băbești cad pe luna lui Iulie. În această lună sârbează sătenii noștri: *Precepul* (8 Iulie), *Simărghita* (13 Iulie), *Marina* (17 Iulie), *Pălia* (Sora lui Sf. Ilie), *Pirlia* (asemenea sora lui Sf. Ilie, ambele în 21 și 22 Iulie), *Foca* (23 Iulie), *Pantilia* (27 Iulie). Decît 7 sărbători băbești într-o lună. Adăugînd la acestea încă 4 Vineri din această lună (din Vinerile după Rusalii), avem de toate 11 sărbători băbești, generale în toate ținuturile locuite de Români, în luna lui Iulie, plus încă 2-3 sărbători de felul acesta sârbeate numai în anumite locuri (ca d. e. Atanasiele în 5 Iulie). Afară de acestea și zilele legate de biserică se sârbează cu nelucrare: 4-5 Duminici și ziua sf. proroc Ilie (20 Iulie). Peste tot: 16-20 zile de sărbătoare într-o lună, și numai 15-11 zile de lucru, înloc de 25-26 zile de lucru, tocmai în acel timp al anului, cînd mic și mare trebuie să munciască fără preget pentru câștigarea celor delipsă pentru traf.

Nu stăm mai bine însă nici în celelalte luni de peste an, cînd lucrul cîmpului e mult. Așa d. e. în luna lui Iunie sînt zile de sărbători (băbești și bisericesti): 4 Duminici, 2 zile la rosaliu, Sinzienele (24 Iunie), Sîmpetrul (29 Iulie), Vartolomeiul (11 Iunie), 4 Vineri după rosaliu, — de toate: 13-15 zile de sărbătoare; iar zile de lucru 17-15. În luna lui Marte. April și Mai, apoi în August și Septembrie cam totașa. Jumătate din zilele lunii sînt zile de sărbătoare, iar jumătate zile de lucru. Aceasta e numai la Români. Alte popoare n'au decît 4-6 zile de sărbătoare pe lună.

Urmările, acestui număr covârșitor de sărbători, sînt cit se poate de rele. Lucrul cîmpului stă baltă. Oamenii și petrec timpul în trîndăvie, care molește și trupul și sufletul; alții petrec zilele acelor sărbători prin birturi, unde se otrăvesc cu beutura. Sfirșitul e: sărăcia. Deacea, pecînd alte

pară fiorî reci, cînd ginerele cerea nici mai mult nici mai puțin ca jumătatea livezilor lui... Cînd ținea bine mințe, ca și cum ar fi azi, că la învoeli vorbise numai de trei... dar era papirul, care zicea deatîta... S'au poclonit, între ei, pela primărie, treabă însă nu se făcea. Unul vrea să se înstăpîniască și nu da, cellalt se pricepea să învîrtă afaceri și nu îngăduia. Urma i-a dus naintea judecătii.

Acum judecată-nejudecată, încă nu-i scris să te dai. Perzi acum, mine poți să câștigi, — urma alege. Trei ani încheiați s'au ținut cu dovezi, cu scrisori, cu mărturiile dela o instanță la alta. Și eaca tot al cu afacerile, ginerele Vasile Lupu, rămase în drept. Așa spuneau dovezile, așa înțărta papirul, făcut cumsecade.

Gligoru Medrei rămase pagubaș, dar cum? Odată jumătatea livezilor de pomana alor de vîntoase, cheltueli de proces, trei ani fără gospodărie și mai alte cheltueli pe deasupra, — se trezi cu-o limbă de pămînt, cea mai rea din cîte avuse. Vorba-i că vrea să se înstăpîniască, și acum mai vrea să-l înstăpîniască și muerea. Il cihăea mereu: Mi-ai mîncat fata, averea, mîncă-mă și pe mine, țilhar de om.

Ce gîndești că se făcea Gligor? Era ca și cum ai vărsa oțet aprins pe o rană de curînd. Se îngrozia, se întuneca la chip, își înșfăca muerea ca pe-o copilă și... se încrucișau. Își făceau cruce vecinilor de răcnetul muerii, de larma ce se făcea acolo, la ei... Apoi dase duhul rău, cum zicea vecina, baba Dochia, cu degetele la gură...

popoare dau înainte, noi înaintăm ca racul. De-aceia am ajuns așa de rău. Și răul crește tot mai mare, și ne aduce perirea, dacă nu părăsim obiceiurile păgubitoare.

Mulțimea sărbătorilor băbești își trage originea:

1. Dela sărbătorile păgîne moștenite dela străbunii noștri Români;

2. Dela mulțimea sărbătorilor bisericesti de prin veacurile IV-X ale creștinătății, cari sărbători, prin legiuitori înțelepți, s'au redus în cursul timpului, dar poporul totuși n'a încetat cu sărberea lor;

3. Din timpul iobăgiei, cînd țaranul trebuia să munciască „fără soroc pe moșiile proprietarilor lor”, și ca să scape de munca istovitoare și să-și reimprospeteze puterile sleite, a născocit fel de fel de zile, în care nu e bine să se lucre.

Pentru combaterea acestor sărbători se pot folosi următoarele mijloace:

1. Instruarea și luminaarea poporului asupra însemnătății sărbătorilor, a muncii și a fenomenelor din natură, ca să nu mai creadă că cutare sfînt sau cutare zi se supără pe om pentru că lucră și nu lenevește.

2. Reducerea sărbătorilor bisericesti, prescise azi de biserică, al căror număr încă este prea mare.

3. Instruarea țaranului asupra folosirii puterilor de lucru, ca să nu-și slăbească forțele într-o muncă încordată de 16-18 ore pe zi, ci să munciască la zi numai cîte 10-12 ore. Ceasurile ce le perde la zi, le câștigă în zilele cari altcum le-ar petrece în nelucrare.

Asupra acestor chestiuni va trebui să revenim, căci răul e cu mult mai mare decum ne putem închipui, — e poate cel mai mare și izvorul tuturor relelor. Numai cînd odată se va risipi negura neștiinței, care în curs deatîta veacuri ne-a făcut imposibilă înaintarea peteren economic, și numai cînd va înțelege și poporul nostru, că *timpul e bani*, — vom putea aștepta un viitor mai bun.

Petrache.

IGIENĂ.

Descreșterea populației.

Rezultatele de căpetenie ale igienei se arată în voinicia și în sporul unui popor. Vigoarea earăși are, în țea generală, drept urmare sporirea unui popor; decî reciprocitatea aceasta stă în legătură cu o mulțime de factori de diferite ordine. Sîntem săraci în populațiune, trebuie decî a strînge ca gospodarul bun tot grăunțele de pe cîmp, nelăsînd nimic să se risipiască.

La creșterea sau descreșterea populațiunei concurg doi factori principali: nașterile numeroase sau puține și mortalitatea mare sau mică.

Cu privire la nașteri avem un exemplu la poporul săsesc, care se ține de sistemul a doi

Nu gîndise bătrînul să-i dăruiască Dumnezeu așa zile la bătrînețe. Rucsanda s'a dus, livezile s'au pustiit, baba de mult nu mai era. Ce mai stînjănia umbra pămîntului, el, fără niciun picur de lumină în suflet?

De s'ar trezi acum — așa dint'odată — baba lui, să vadă halul în care au ajuns!... Săraca muere bună, ea nu știa nimic din cîte se petrecuseră la ei... Cîteodată îi pica, așa din senin, că o vede, șade lîngă dînsul, că vorbesc, se înțeleg, cum făceau în toate serile, după cină, subt nucul din ogradă...

— Vezi tu muere, cînd ne-am luat amîndoi, te-am întrebat atîta: Vreaî? Tu ai răspuns: Vreau. Și ne-am luat. Da pe Rucsanda în sara aceia n'au întrebat-o: Tu vreaî? Eu zic, că dacă ar fi întrebat-o, nu se întimpla așa... Vezi că dacă era treaba așa, am zis eu că n'o să fie bine...

Soarele mai clipi o ochire scurtă, roșiatică peste satul învăluit în promoroaca fumului albăstriu, — apoi dispăru.

Lian.

Epigramă.

O nouă stea, un punct de lavă,
Mai grabnic ar afla în slavă
Toți astronomii de pe glob,
Decît în capul tău neghiob
Un bob de mințe printre pleavă.

Don Ramiro.

copii, ear la poporul francez ait exemplu anume sorțul hotărește care dintre frați să rămînă stăpîn pe bine și să aibe grija de a procrea copii. Aceste exemple mi-se par direct opuse menirei omului pe pămînt, căci și sfînta scriptură zice: „Tae pomul care nu rodește”. Oamenii luminați ai acestor popoare, gîndindu-se la viitor, deplîng soarta ce și-o creiază ele singure. Se întimplă ca și din cei doi copii să-i moară unul sau amîndoi, sau fiind de gen feminin să se ducă la altă casă și părintele gîrbovit rămîne singur „cuc” în casă; ear după moarte-i „se pune parul la ușă”. Regret că și la noi au început a se ivi prin orașe, ba chiar și la țară, cazuri de aborturi ilicite; și legea ar trebui să urmăriască cu cea mai mare severitate pe provocătorii și pe femeile vinovate. Pentru familiile lipsașe cu mai mult de 6 copii, s'ar putea înființa societăți sprijinitoare și cred, că mai cu seamă cei fără copii și doritorii de a-i avea, vor contribui bucuros obolul lor; celibatarii să fie obligați la aceasta. Mi-s'a spus în Besarabia, că pe familiile împovărate cu copii, peste 10, le ajută statul.

Avînd moașe mai pricepute prin comune, s'ar veni mai de grabă în ajutorul facerilor grele, scăpîndu-se des și viața mamei și a copilului. În acest scop medicii primari, și până la înființarea moașelor comunale, ar trebui să supună în anumite restimpuri pe moașele netirate, sau pe femeile ce sînt cunoscute prin comune de pricepute în ale moșitului, la o mică examenare ca să se convingă, cumcă cel puțin reu nu pricinuesc prin azistare la faceri.

Cauzele marelui mortalități a copiilor mici sînt variate. Despre insuficiența și nepotrivirea hranei lor s'a mai vorbit. Săteanca română înfruntă prea fără socotință timpul lehusiei, se apucă prea timpuriu de muncă, cum a tot lucrat și fiind grea, apoi cînd se îmbolnăvește, ea continuă a-și lăpta copilul, care deasemenea se îmbolnăvește; cînd are friguri băltoase, ea nu alegea îndată după ajutor, suferă (ținjește) și își lăptează copilul, care astfel tinjește și mai mult decît mamă-sa. Ingrijirea lor, ferirea de intemperile esteroare de asemenea e precară și la niște ființe așa gingașe boalele își fac repede cursul. Earna convulsionele și multe alte boale cauzate din receli îi decimează, mor cum zic la țeară „de săptămînă, de apucatele”. Aducerea copiilor nou născuți earna pe la primării s'a dovedit ades de funestă pentru aceste vieți fragede și este de dorit a nu se practica; dacă nu cerem să fie omul adus la primărie cînd părăsește viața, să nu cerem nicicînd intră în viață.

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

ECONOMIE.

Umflarea pîntecelui la vite.

Cînd vitele pasc prea mult trifoi verde, lucernă, rapiță, earbă crudă încărcată de rouă, pipirig de prin locurile mocirloase, sau mîncă prea mulți tului de cucuruz verde, — în stomacul lor se dezvoltă din acest nutreț verde o mulțime de gazuri, cari îl umflă până pleznește și vita se prăpădește.

Dacă o vită s'a umflat de nutrețul verde, luăm 70-80 grame de var, pe care-l stingem într'un litru de apă. După ce s'a limpezit laptele de var, îl turnăm în gura vitei pe grumaz, grijind ca să-l înghită. Laptele de var condensează gazurile din stomac.

Se mai poate întrebuița cărbunele de tei, pe care pisat mărunt îl amestecăm cu țărițe, în cari punem și puțină sare. Țărițele acestea le dăm apoi vitei să le mînce. Pe dinafară e bine să frecăm tot corpul vitei cu spirit cu camfor.

O altă doctorie, ce se poate întrebuița, este următoarea: Turnăm pe gîtul vitei un decilitru de petrolu subțiat cu apă, sau ouă clocite cu zamă de tutun; ear foalele vitei îl frecăm cu un mănunchi de paie.

Se poate purcede și astfel: Punem în gura vitei o bucată de lemn, pe care o întărim legînd-o cu o sfoară de coarne, ca vita să stea cu gura căscată. În chipul acesta gazurile, cari i-au umflat stomacul, pot ieși afară și în timp foarte scurt stomacul se ușurează și vita se desumflă.

Nu e bine însă să se alerge vita umflată, cum se face aceasta de mulți economi nepricepuți. Prin alergare, gazurile din stomac se tot desvoltă și vita se prăpădește. Trebuie să lăsăm vita umflată să stea pe loc liniștită și să folosim doctoriile înșirate mai sus.

„Economia”.

CRONICA.

I. P. C. Sa părintele vicar episcopesc al Orăziilor-mari, **Vasile Mangra** și părintele canonic **Dr. Augustin Bunea** din Blaj au fost aleși membri ordinari ai Academiei Române.

P. O. D. protopop al Lugoșului **Dr. Gheorghe Popovici**, deputat în cameră, a fost ales membru corespondent al Academiei Române.

Martii la 15 c. a reposat la Iertof **Ioan Savu**, fost notar cercual pensionar în Boșneag, în etate de 61 ani. În mormântarea a fost Joi în 17 c. la orele 2. d. a. în cimitirul gr. ort. din Iertof. Odihniască în pace!

Sîmbăta trecută s'a înmormîntat în cimitirul romano-catolic de aici un profesor francez din Paris, care venise la Marila să-și caute de sănătate. Aci însă i-s'a sfîrșit firul vieții.

Aflăm cu plăcere că printre candidații la locul vacant de profesor la clinica bolilor de ochi dela facultatea de medicină din București, candidează și D-l **Dr. Gh. Crăiniceanu**, medicul primar al județului Tutova. D-l **Dr. Crăiniceanu** este un distins specialist în boale de ochi și un esecelent operator.

În cercul Jebel au fost aleși deputați mirenii la sinodul eparhial din Caransebeș: Il. Sa. d-nul **Dr. Gheorghe Szerb** și d-nul **Dr. Dimitrie Cioloca**. În cercul Lugoșului, în locul decedatului **Alexandru Mocsonyi**, a fost ales deputatul **Dr. Stefan Petrovici**.

Despărțămîntul Lugoș al Reuniunii învățătorilor din Eparhia Caransebeșului și-a ținut a doua adunare în Zgribești la 10 c. Membrul **Gh. Joandrea** a citit o lucrare interesantă privitoare la istoria Reuniunii sub titlu „Primii trei ani din trecutul Reuniunii noastre învățătorescilor”, care lucrare s'a decis a se citi și în adunarea generală a Reuniunii.

Arhiducele **Francisc Ferdinand** va vizita la 10 Iulie st. n. pe Regele Carol al României la **Sinaia**, de unde se vor arangea excursii princiare.

Majestatea Sa Francisc Iosif I. va da 2 stipendii pentru ascultatori ordinari ai poletelniciei din Budapesta.

În mai multe părți ale Monarhiei, cum și în Basarabia, au bîntuit în zilele din urmă uragane strașnice, fiind loviți de trăsnet o mulțime de oameni.

Cursurile de vară la **Vălenii-de-Munte** se vor începe la întâi Iulie st. v. Aviz doritorilor de a se întări în cultura românească.

La București s'a înjghebat o societate „Principele Carol” pentru înieftinirea traiului în capitala României.

Reuniunea gr. cat. de cîntări din **Gherla** arangează, la 27 Iunie, un concert sub patronajul d-nilor: **Dr. Teodor Mihali** deputat dietal, **Alexandru Nemeș** jude reg. pens., **Alexandru Leményi** protopop, **Alexandru Ancean** jude reg., **Dr. Vasile Ramoncaș** avocat, **Andrei Todoran** proprietar de tipografie. Program ales și variat. Dirigent: **Dr. I. C. Iuga**. Prețul de intrare: Șirul I—III 3 cor. IV—V 2 cor. VI—VIII 1 cor. 60 fil., parter 1 cor. balcon 2 cor. Bilete se pot cumpăra înainte la librăria Todoran din Gherla.

Un chinezmatograf și-a făcut aici de cap în seara din urmă, care era destinată „pentru domni(?)”.

La **Cernăuț** s'au jucat cu mare succes operele „**Crai nou**” de **C. Porumbescu** și „**Șezătoarea**” lui **Dr. Tiberiu Brediceanu**.

Examenle dela școlile noastre primare rom. s'au terminat. A propășire îmbucurătoare s'a constatat și la școala din **Măidan**.

Banca „Oraviciana” din localitate, care în timpul din urmă a luat un avînt îmbucurător, a atins și trecut peste cifra de două milioane — depunerii.

„Drapelul” pledează într'un primaticol pentru crearea unei societăți pentru organizarea colportajului românesc. Ce idee bună!

Doamna Vlad a fost agrățiată.

Mare congres internațional antialcoolic la Londra în luna viitoare.

Încurînd va dispune ministrul de interne măsurarea ulițelor în fiecare săptămînă, promovînd astfel curățenia publică.

Mulți cred că participarea medicilor români la congresul din Budapesta ar aduce cînst neamului.

Pentru Administrația Pescăriilor Statului din România, se caută geometri din Austro-Ungaria, cari pot cere informații dela inginerul **N. Șiclovanu** la Braila.

Din Haga vine știrea, că în nordul Olandei s'au ivit trei cazuri de holeră.

În Bulgaria au năpustit lăcustele; autoritățile își dau mare trudă a le pustii.

Marele premiu **Nasturel** nu s'a distribuit astan nimăruia.

Și în Elveția s'a simțit zilele trecute un cutremur de pămînt.

„Viitorul” arată, foarte nimerit, cum fetele nu se pot mărita în ziua de astăzi, parte din pricina ambițiilor lor deșarte, parte din vina flăcăilor alunecați pe povîrnișul desfrîului.

La **Ploești** s'a dat un banchet în onoarea profesorului **I. A. Basarabescu**, noul membru corespondent al Academiei Române.

Anglezul **Shackleton** a izbutit a străbate mai adînc către polul sudic.

Baronul **Hammerstein Gsmold** apreciază mult armata română într'o carte apărută de curînd.

La **R. Sarat** (Romania) s'au bătut doi preoți în biserică în decursul slujbei. Știrea a produs mare senzație în oraș.

Academia Română a ales cinci noi membri corespondenți; la secția literară pe d-nii: **I. A. Brătescu-Voinești**, **Gh. Murru** și **I. A. Basarabescu**; la secția științifică pe d-nii: **G. Tzițeica** prof. univ. București și **Dr. Emil Teodorescu**.

Cutremur de pămînt în Franca sudică.

Nichita al Muntenegrului intenționează să înființeze o universitate (deocamdată numai o facultate de drepturi) la **Teținie**, capitala Muntenegrului.

Societatea filarmnică din **Craiova** a deschis o subscripție națională pentru adunarea unui fond spre a se publica în ediție populară operele compozitorului **Ciprian Porumbescu**, dela moartea căruia s'au împlinit 25 de ani la 25 Mai/7 Iunie a. c.

Examenle anuale s'au început și la școala civilă din localitate! Rezultatul îl vom arăta în numărul viitor.

I. P. S. S. mitropolitul primat al României, **Atanasie**, a fost ales membru onorar al Academiei Române.

La **Anina** s'au încăerat la bătae — ca la **Plevna** — niște mineri români cu mai mulți muncitori turci.

S'au făcut experiențe de telefonie fără sîrmă între încrucișătorul **Conde** și **Arsenalul din Paris**, la o depărtare de 166 km.

Nou cutremur de pămînt la **Mesina**.

Dr. I. cav. de Pușcariu a fost numit consul general la consulatul austro-ungar din **Moscova**.

La catedrala sf. **Marcu** din **Veneția** s'a observat în unele locuri cum zidurile s'au cufundat de 10 cm.

„Puterea sufletească” de **C. Rădulescu-Motru** a fost premiată de **Academia Română** cu 5000 lei.

Curs pentru manipularea vinului pentru preoți și învățători la **Budafok** (lîngă **Bpesta**) la 2—14 August.

Combaterea „poporanismului” prin membrul Academiei Române **Duiliu Zamfirescu**, a făcut senzație pretutindeni între Români.

Evreii din capitală au primit la mînă învoirea ministrului de a-și înființa acolo am liceu evreesc.

Conzistorul gr. or. sîrbesc din **Timișoara** a destituit pe o învățătoare, care s'a măritat după un învățător roman-catolic.

La **Anina**, și la minele de aur de lîngă **Brad**, a izbucnit o grevă între muncitori, cari cer urcarea plății.

Intenția de a se mai înființa o bancă românească la **Tebea** lîngă **Brad**, e combătută din toate părțile. Sporirea fără folos a băncilor nu duce la bine!

Apel. Subsemnații am luat hotărîrea, că în comuna **Cârnecea** (**Kernyecs** comit. **Caraș-Severin**), înființăm o **Bibliotecă populară**. Părinții noștri dela plug și tinerimea care crește, ne roagă să ne întoarcem gîndurile spre ei; să le alungăm întunerecul sufletesc; dorința lor e de a afla, de a ști prin lumina cărții. Impreună cu ei rugăm pe toți d-nii autori de cărți, scrise în dulcea noastră limbă, și pe d-nii librari și editori români, să nu-i uite pe cei legați de glie, trimițindu-le după buna chibzuință cărți pe adresa: **Alexe Crețu învățător gr. or. rom. Kernyecs** u. p. **Kákova**. Inițiatorii: **R. Silviu Molin** st. în drept. **A. Crețu**, învățător.

CONVOCARE.

P. T. Domnii membri onorari, fundatori, ajutători și activi ai Reuniunii gr. cat. de cîntări „**Concordia**” din Orăvița rom. prin aceasta sunt convocați la

Adunarea generală ordinară

care se va ține **Duminecă în 20 Iunie a. c. st. n. la 3 ore după amiază**, în școala gr. cat. din loc, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general.
3. Raportul casarului, despre Rațiunile anului 1908.
4. Compunerea preliminarului pre 1909.
5. Raportul bibliotecarului.
6. Raportul dirigentului.
7. Restaurarea comitetului pre 1909.
8. Propuneri.
9. Alegerea a doi membri, pentru autentificarea protocolului.

Orăvița rom. la 13 Iunie 1909.

Victor Poruțiu

președinte.

Costa Vodă

notar.

Poșta Redacțiunii.

Sarajevo. Așteptăm cele promise. Salve!

I. I. Primit. Se va publica.

I. G. Ce-i cu „**Bufanii**”?

Lian. În numărul viitor.

D. I. Se va publica.

Pedepsirea copiilor trebuie prelucrată.

Poșta Administrațiunii.

I. Nic. Vidin. Mai reflectați la trimiterea foii?

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu**.

Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu**.

Farmacia Adolf Gros vis-à-vis de R. Goldstein.

==== Anonț. ====

Cele mai bune, mai moderne și mai durabile

GHETE și CIZME

numai la mine se pot căpăta. În magazinul meu am totfelul de ghete, lucrate exclusiv în atelierul meu.

După comande pregătesc ghete americane, vinătorești, ortopedice și alte feluri de ghete. Prețuri solide și moderate.

Benedict Csongár.

Ce-î de nou?

Noutatea timpului de față e:

Mașina de vorbit „Pathefon“

care cîntă fără ac. Înloc de ac este un stil de saphir, care nu se mai roade. Aceste aparate cîntă și vorbesc aît de frumos și curat, încît se pot asculta detot dinaproape, fără niciun zgomot. Prețurile acestor aparate fac

==== 45—500 coroane. ====

Cu acest prilej atrag luarea aminte a posesorilor de gramofone, că am de vînzare în depozit și diferite **Aparate cu ac**, cu prețuri variate, cum și **tot felul de plăci (Platten)**.

Ace pentru Gramofon dela 60, 80 fil. până la 1 cor. pentru cîte 200 bucăți.

Insfrșit primesc și efectuesc prompt și

reparaturî de gramofone după toate sistemele.

Cu distinsă stimă

M. Atzinger & Comp., Oravița.

6-3

A V I Z.

Aduc la cunoștința onor. public inteligent din Oravița și jur, că la **3. Iulie a. c. deschid în pavilionul din Grădina de tir un**

curs de dans

de 6 săptămîni, cu ore de seara la 8—10. Dau și lecții private de boston dimineața la orele 6—8 pentru particulari și grupuri.

Cu distinsă stimă

Paul Sourou,

1-1

profesor de dans.

Orologiu cu lanț

13-2 **gratis**

pentru fiecare om.

Ca să facem cunoscută firma noastră precum și noile oroloage de buzunar pentru domni și pentru dame, trimitem fiecăruia un orologiu admirabil cu lanț și catalogul nostru ilustrat, dacă ni-se trimite 1 coroană (se poate și în marce poștale) pentru spese. Scrie numai decît la firma de oroloage

HEINRICH WEISS, Wien, 99 Postfach.

Gratis!!

5000 de oroloage cu lanț.

Gratis!

Gratis!

Pentru reclame pe seama noilor oroloage jubilarie ale noastre pelingă lățirea catalogului ilustrat, fiecare poate căpăta gratis un astfel de orologi Anker-Remontoir nou și extrafin de argint, cu lanț. — Trimite-ne deci adresa D-Tale, și 1 coroană (chiar și în marce poștale) pentru porto și spese, la: **Uhren-Exporthaus Schwartz, Wien, XVII/1 Postfach.**

5-4 Cu rambursă costă 1.70 cor.

ATENȚIUNE!

50.000 părechî de ghete!

4 părechî de ghehe numai 7 cor.

Sînt incredințat din partea mai multor fabricî să vind 50.000 părechî de ghete mult sub prețul original. Deci liferez fiecui

2 părechî de ghete pentru domni
= și 2 parechî pentru dame =

ghete de piele neagră sau brună, galoșate, elegante, fasonul cel mai nou. Mărimea după numărul indicat. Toate 4 părechile costă numai 7 cor. Se trimî cu rambursă.

A. GELB, Export de Ghete,
==== Krakau Nr. 97. ====

Pentru înlăturarea risicului ghețele se pot schimba și banii se înapoiază.

1-1

„ORAVICIANA“

SOCIETATE PE ACȚII

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

==== ORAVIȚA. ====

Capital social Cor. 550.000

Fonduri „ 320.000

Depunerî spre fructificare „ 2,050.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale cu 7—8% netto.

Primește depunerî spre fructificare cu 4½% și 5%.

Darea o plătește institutul.

Răscumpără grătuit orice fel de couponi și îndeplinește tot soiul de afacerî de bancă.